

Zapraszamy w 79-tą rocznicę wyzwolenia KL Ravensbrück do udziału w spotkaniu w ramach Podkarpackiej Resursy Kultury Pamięci w Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej – 29 kwietnia 2024, godz. 18:00

PRZESŁANIE

WANDA PÓLTAWSKA (1921-2023)

Pamiętaj, że jesteś człowiekiem i chroń życie od poczęcia do naturalnej śmierci. Nikt się nie urodził zbrodniarzem lub bandytą. Te słowa dr med. Wandy Póltawskiej (1921-2023) stanowią przesłanie ponadczasowe więźniarki niemieckiego obozu koncentracyjnego dla kobiet w Ravensbrück, która doświadczywszy dehumanizacji i bestialskich eksperymentów pseudomedycznych w obozie stała się czynną działaczką na rzecz życia na każdym etapie jego rozwoju, szacunku dla rodziny i każdej osoby.

Stowarzyszenie „Rodzina Więźniarek Niemieckiego Obozu Koncentracyjnego Ravensbrück” („Rodzina Ravensbrück”) stanowi środowisko, które od lat zrzesza wokół siebie więźniarki oraz ich rodziny, starając się tworzyć sieć kształtującą wspólnotę międzypokoleniową. Ten sposób utrwalania pamięci o kaźni kobiet w KL Ravensbrück stał się myślą przewodnią osób, które doświadczyły tej przemocy oraz ich najbliższych, którzy uznali za niezwykle istotne upamiętnienie więźniarek tego kobiecego obozu koncentracyjnego III Rzeszy Niemieckiej. Kobiety, które zostały przetransportowane z terenu okupowanej Polski i razem z innymi skazanymi obywatelkami państwa niemieckiego oraz krajów zajętych przez niemieckie wojska, znalazły się w miejscu, w którym zadawano im cierpienie fizyczne i psychiczne. Do obozu oddalonego od Berlina o ok. 80 km trafiały kobiety różnych narodowości i grup etnicznych (ponad 20), wśród których Polki stanowiły najliczniejszą grupę (ok. 30-40 tys.). Należały do elit przedwojennej Polski i za swe pochodzenie społeczne oraz zaangażowanie w pracę społeczną, w konspirację przeciwko okupantowi stały się celem niemieckiej polityki

eksterminacyjnej. Osoby, które tu trafiały stały się ofiarami niewolniczej pracy ponad ludzkie siły, głodu, chorób, eksperymentów pseudomedycznych, przemocy fizycznej i psychicznej. Były mordowane – egzekucje przez rozstrzelanie odbywały się pojedynczo lub w grupach (szacuje się, że ok 160-200 Polek zostało rozstrzelanych w latach 1942-1945). Pomimo terroru, wyczerpania fizycznego nie upadły na duchu. Praktycznie od początku organizowały konspirację, która nie tylko miała rodzić opór, czy też podnosić na duchu, ale też służyła samokształceniu. W ramach organizacji oraz tajnej, obozowej drużyny harcerskiej „Mury”, która powstała pomimo niemieckiej represji, starano się pomagać najstarszym, chronić kobiety, szczególnie pomagać tym, na których wykonywano operacje pseudomedyczne („królikom”). Podziemne życie artystyczne i religijne organizowane w obozie przez więźniarki pozwalało im przetrwać. Po tej formie wsparcia pozostała nie tylko pamięć, ale także poezja, sztuki teatralne, rysunki dokumentujące codzienność obozową, miniaturowe rzeźby z trzonków od szczoteczek, modlitwy. Ta spuścizna kulturalna stała się trwałym spadkiem po tych wyjątkowych kobietach – męczennicach za Ojczyznę.

Na tej podstawie Stowarzyszenie „Rodzina Ravensbrück” buduje ponadpokoleniową więź opartą na pamięci jako przestrodze – nigdy więcej wojny. Dr Wanda Póltawska oraz inne kobiety – więźniarki, pragnęły przekazać przesłanie o istocie człowieczeństwa i chrześcijaństwa kolejnym pokoleniom, chcąc przestrzec, by groza II wojny światowej, ogrom zbrodni nigdy więcej się nie powtórzyły. Równocześnie pamięć o ich koleżankach – współwięźniarkach stać się ma fundamentem pojednania i przebaczenia.

W ten sposób pragniemy wydobyć z tych faktów, z pamięci o nich wspólną dla współczesnych Europejczyków kulturę pamięci i podkreślić szczególną rolę dr Wandy Póltawskiej, niezłomnej krzewicielki pamięci o „królikach doświadczalnych z Ravensbrück”. Wanda Póltawska, ofiara potwornych zbrodni na kobietach, swoimi przemyśleniami wspierała papieża Jana Pawła II w refleksji nad katolicką wizją przekazywania i ochrony życia. Dziedzictwo papieża – Polaka i dr Wandy Póltawskiej, współpracującej z Nim przez wiele lat, staje się dla współczesnych wyzwaniem moralnym. Pamięć o ofiarach KL Ravensbrück i o charakterze popełnianych na nich zbrodni, pozostaje również wyzwaniem dla polsko-niemieckiego pojednania, którego fundamentem jest dialog. Inspiracji do dialogu pragniemy poszukiwać w rozważaniach i działalności Jana Pawła II oraz dr Wandy Póltawskiej, osób, które całe życie pracowały na rzecz pokoju między narodami i szacunku do każdego człowieka. W naszej inicjatywie pragniemy ukazać fenomen kobiet z KL Ravensbrück oraz postać Wandy Póltawskiej, dla której nadrzędną wartością było życie i godność człowieka.